

ADEVERUL

Redacția și Administrația:
Budapesta, VIII, Conti-utca 4.

Aci sunt a să trimitte tot felul de scrisori, cereri și bani. Tot aci să primesc anunțuri cu prețurile cele mai moderate.

Un numar 10 fileri.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN UNGARIA

ABONAMENTUL:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe 1 an — — 4 coroane

Pe 1/2 an — — 2 coroane

Pe un 1/4 an — 1 coronă

Pentru strălănatate:

Pe 1 an — — 6 coroane

Pentru America:

Pe 1 an — — 2 dollari

Foaie pentru poporul muncitor român.

Redactată de un comitet.

Apare in fiecare Vineri.

Jaful nu mai ia sfârșit... Se scumpesc acum și biletele de tren.

Șapte piei are țaranul, zicătoarea aceasta e obicinuită în lumea domnilor.

Intr'adevăr șapte piei trag stăpânitorii patriei ungare de pe poporul muncitor.

Nu-i de ajuns munca cea grea și lungă, lucrătorii trebuie să plătească cea puși și toate cheltuelile de stat. Și acum stăpânitorii țării voesc să mai răpească o bucată din pâinea noastră câștigată cu amar.

In modul cel mai revoltător scumpesc drumul de fer, în dauna celor mai săraci oameni. Susținerea patriei agrarilor costă îngrozitor de scump țărâniea și muncitorime. 1800 milioane coroane pe an. Tunurile, puștile și vapoarele de război cer grămezi de bani. Noi trebuie să susținem pe pierde-vară ăia îmbrăcați în haine de ofițer.

Trebuie să întreținem o armată de sgărie hârtie, cari au menirea de a persecuta, a jefui și a nenoroci sârmanul popor.

Iar funcționarii într'adevăr folositori poporului, nu primesc leafă cinstită.

Trebuie să ținem o sumă de jandarmi, cari apără averea celor bogăți, o sumă de ministri pensionați, fișpani (prefecți) și alte grade înalte retrase la pensie, cari destul au furat în dreapta și stânga cât timp au fost la putere. Subvențiunile date pentru „propășirea fabricilor”, sprijinul de milioane dat agrarilor, pentru prăsierea cailor de rasă (domnești) etc., etc. Cine poate înșira toate câte trebuie să plătească din cassa statului!

Și de unde se umple acea cassă, de unde se varsă în ea cele 1800 de milioane?

Dar e lucru constatat, că darea de pământ plătită de domni și micii proprietari aduce numai 65 milioane coroane pe an. Darea de consum aduce însă 400 milioane, și aceasta aproape numai oamenii săraci o plătesc. Din spiritul otrăvitor, pe care îl beau țarării tocmai atâta dare se plătește la litru,

cât se plătește pentru vinul scump ce-l beau domni și mari; din osul ce-l roade săracul tocmai atâta dare se plătește, cât pentru carnea moale, fină, ce ajunge pe masa bancherului, din sarea ce și-o presară săracul pe cartofi (crumpeni) sau pe ciapă tot 22 de filleri de chilo, dare se plătește ca și pentru sarea ce ajunge în bucătăria mitropolitului. Pe toată bucățița ce o băgăm în gură se vede stampila finanțului, la tot pasul ce-l facem simțim mâna statului în buzunarul nostru, de unde ne scoate filerii și coroanele. Și așa se strâge suma de 1800 milioane de coroane, din care se susține patria... raiul agrarilor, iadul muncitorilor.

Dar statul nu se mulțumește cu aceea ce a jefuit dela noi. Vrea să sporească armata, tunurile, vapoarele de război, pe acei pierde-vară cu gulerele de aur și pentru asta le trebuie bani foarte mulți.

Nu demult au scumpit tutunul și țigările, astfel că cu vre-o 30 de milioane ne fură mai mulți bani din buzunar pe calea aceasta. Și acum e rândul drumului de fer, de la 1 Iulie 1912 va fi mai scumpă călătoria pe linia ferată.

Dacă trenul ar fi numai pentru distracție (plăcere) ar mai merge, cine vrea să petreacă să plătească.

Nu mai că lucrurile nu stau așa. Pe căile ferate ungare clasă I și II abia călătorește 27% din totalul călătorilor, pe când 73% călătorește cu clasa III. Din aceasta reese, că cea mai mare parte din drumul de fer e folosit de oameni săraci, deci ei îl susțin din gologanii lor amarnic adunați și ei îi aduc veniturile cele multe. Clasa I o întrebuințează 3% din totalul călătorilor, cari sunt grofi, baroni, deputați cu bilete gratis și alți protejați, și dacă să scumpesc biletele de clasa I nu împovărează pe nimenea și nici venitele nu să urcă mai cu nimic.

Cu clasa II călătorește domni, cu stare bună, burghezimea, funcționărima, și aceștia mai pot suporta scumpetea.

Cu clasa III călătorește nevoiașii, prăpădiții, cari se chinuesc muncind, și cari plătesc biletul de tren și călătorește îngrămădiți și înghesuți.

Aceștia vor simți mai cu greu scumpirea și din filerii lor se vor plăti milioanele de care are trebuință guvernul pentru scopuri anti-democratice.

Și cu cât s'au scumpit biletele de tren? Pe un drum mai depărtat s'a urcat prețul cu 15 până 30 la sută. Aceasta e o urcare colosală, o jupuire ticăloasă, care provoacă mâhnire și indignare generală. Tot omul sărac, care călătorește de acasă în altă parte la lucru e silit să supoare aceste noi poveri.

De unde va complecta, de unde va aduna banii ce i-s'au furat din buzunar, în acest chip? Să facă grevă? ca apoi să fie dus cu jandarmul eștin acasă? Sau când lucrează prin streini, să flămânzească și mai mult ca până acum?

Sau din micul câștig să ajungă și mai puțin familiei de acasă?

Zecile de mii de oameni, pe cari îi apasă sistemul criminal și mașter al guvernărilor acestei țări pot vedea acum, dacă se mai poate aștepta vre-o alinare dela stăpânire, dela parlamentul de clasă. Intr'una noui poveri, într'una noui pedeci periculoase. Și acest popor jefuit în sute de feluri să mai stee la indoială, dacă să pornească lupta contra cărmuirii de astăzi? Să se mai sfiască să se organizeze, să se unească și să se împotrivescă contra acestei bande de bandiți moderni, cari jefuiesc nepedeșiți de nimenea? Popor muncitor! In tine, în puterile tale îți vei afla mântuirea. Ascultă deci chemarea de luptă a socialdemocrației.

Tovarăși! Nu încetați a agita pentru foaia voastră săptămânală „ADEVERUL“.

FOIȘOARA ADEVERULUI.

Șarlatanul și bolnavul.

— Fabulă de: Gr. Alexandrescu. —

La un neguțător mare,
Cărui vederea-i slăbise,
Fără nici o invitare
Un doctor vestit venise.

Când zic vestit, se'nțelege că nimeni nu-l cunoștea.

Insă avea atestate
Numai în aur legate.

Diplome ce'n Academii luase, cum el zicea,
Prin țări care nici odată
Nu au figurat pe hartă,

Dar care cu bună seamă el nici le-ar fi părăsit,
De-ar fi mai avut acolo vr'un bolnav de lecut.

Bunul pățimaș îl crede,
Doctorul vreme nu perde,

Ci-l unge c'o alifie, apoi la ochi l'a legat.
Apoi după ce îi spune din partea lui Ipocrat,
Că are să șeadă astfel o săptămână duplin.

Intinde mâna... pe masă era un frumos rubin,
Inel de formă antică, vechiu suvenirpărintese

Doctorul îl ca, se duce, și ca să vă povestese
Mai pe scurt, el vine iară a doua și a treia zi,
Și ne'ncetat, totdeauna, la orice vizită nouă

Luă câte unul, două

Din lucrurile mai scumpe câte în casă găsi.
Când se'implini săptămâna pe bolnav îl deslegă
— Uită-te, cum îți se pareși cum vezi? îl întrebă.

— Cum văd? răspunse bolnavul, împrejurul
seu privind,

Și din averile sale nimica ne mai zărand;
„Cum văd? nu știu frate, atât numai pot să zic
Că din ce vedeam odată acum nu mai

văd nimie“

Cunosc patrioți politici, care așa exploatez
Simplitatea populară și ei singuri profitez.

Louis Blanc.

Dela fiecare după puteri, fiecărui după nevoi.

Intr'o zi mă întretineam, în Anglia, asupra subiectului ce servește ca titlu la șirele de mai jos, cu unul dintre prietini mei englezi, om stăpânit încă de prejudecăți, împotriva cărora protesta zadarnic mărimimea sufletului său. El imi opuse mulțime de obiecții, de critici la constatările mele arătând că o cu neputință să se aplice imediat acea teoria, și că e un ideal greșit.

Se întâmplă chiar pe a doua zi să fie hotărâtă o plimbare afară, la care prietenul

meu și eu trebuia să luăm parte. Era vorba să mergem ca să prânzim pe iarbă, într'o vestită insulă. Grupul nostru se alcătua din bărbați, femei, persoane foarte deosebite, prin starea lor socială, prin avere, inteligență, — pe care însă le apropia un simț de bună voință reciprocă și conștientă... Erau de acoperit o mulțime de chieltuiele, de făcut o mulțime de cumpărături. Asta fu treaba celor ce aveau la pivniță vin și bani la buzunar.

La ceasul hotărât, eram cu toții la locul stabilit să ne întâlnim. Luntrile necesare ne așteptau: ne urcaram în ele și pornirăm. Cei ce știau să vâslească, puseră mâna pe vâșle, fără să aștepte ca se fier rugați. Și pe când ei se osteneau, cu plăcere, ca să conducă, ceilalți priveau cum fugeau malurile râului Tamisei sau se jucau cu copii sau discutau cu femeile.

Când ne coborârăm la țarm și fu vorba de dus la locul ales mai dinainte, proviziile noastre, cei mai viguroși cerură să se încarce ei cu prețioasa sarcina, fiecare râvnind să-și aibă rândul la fericirea de a fi folositor. Ceia ce și avu loc.

Doamnelor le reveni, drept, grija de a rândui ospățul nostru câmpenesc. Chiar și

Viața politică și socială.

IN ȚARĂ.

Desbaterile în parlament în jurul programului guvernului. — Ce intenționează prim-ministrul Lukács. — Buna înțelegere cu justiții sau disolvarea parlamentului.

Programul guvernului de față, ce l'a făcut cunoscut prim-ministrul Lukács, Lunea trecută Camerei deputaților, cuprinde câteva declarații precise în privința reformei electorale ce voește să realizeze. „Vom documenta cu fapte, a zis ministrul-președinte, că dorim neîntârziata rezolvare a reformei electorale, așa, ca alegerile viitoare să se facă pe temeiul noului sistem de vot.“ E convins, că a sosit vremea ca Ungaria să facă un pas mult mai mare ca celelalte țări pe terenul reformei electorale, căci de 64 de ani sistemul actual de vot n'a fost modificat, în vreme ce n'alcătuirea vieții sociale a țării s'au produs mari schimbări. „Se cere însă mare prevedere — a spus Lukács — în acest pas mare ce voim să facem. De aceea crearea votului universal o legăm de două condițiuni. Să asigurăm influența îndreptățită a claselor inteligente și să înconjurăm cu garanții caracterul național unitar al statului ungar. Vom ținea seamă de aspirațiile îndreptățite dar și de indoelile îndreptățite. Fiind-că sistemul nostru electoral n'a fost modificat de atâta vreme clasele sociale nouă, cari s'au ridicat, prin inteligența lor și prin obligațiunile lor către stat — sunt absolut îndreptățite să fie reprezentate în parlament. Dar iarăși sunt îndreptățite și indoelile claselor conservatoare, ca printr'o reformă electorală prea pripită, prea largă să nu se păgubească țara.

„Grija noastră deci va fi să aducem armonie între aceste două puncte de vederi diferite. De aceea e bine ca votul universal să fie introdus în mod gradat, succesiv, ca să avem apoi putința să reparăm greșelile făcute de prima construcție a noului sistem electoral.“

Cu alte cuvinte guvernul Lukács, voește să introducă sistemul curial, numai un colegiu provizor (vremelnic) al votului universal cu 50—80 mandate, iar ceilalți 350 deputați să fie aleși pe baza vechiului sistem electoral. Prin această măsură, Lukács, crede să realizeze dorința unanimă, „ca acele pături populare, cari n'au pătruns până acum în parlament să fie reprezentate acolo în viitor“. În realitate însă, caricatura aceasta de vot universal va face ca în noul

parlament lângă o majoritate de 350 deputați, trimiși ai claselor feudale și agrare, să fie și o minoritate de 50 deputați ai claselor muncitoare, o minoritate fără putere, fără influență, așa că corpurile legitime vor rămânea mai departe în stăpânirea oligarhiei. Șiret însă cum e noul prim-ministru, d-sa s'a grăbit să adaugă, că propunerea aceasta a sa nu constituie dogma sa nestrămutată, că e numai primul său cuvânt, nu și ultimul în chestia votului universal. A mai declarat, că e foarte dispus să se chibzuiască cu toți acei, cari vor recomanda o soluție mai bună, mai practică. Restul programului de guvern al lui Lukács, cuprinde aceleași reforme propuse de înaintașul său și alté reforme noi. Reformele militare fi-rește că și n'programul lui Lukács stau în primul rând.

În jurnul acestui program s'a încins Luni în 6 Maiu o desbatere în Casa țării. În numele partidului kossuthist, a vorbit contele *Apponyi*, declarând, că nu înțelege schimbarea de guvern și de aceea întreabă pe ministrul-președinte de ce a părăsit Kuhn fotoliul președințial, când ceilalți ministrii au rămas, și când noul ministru-președinte a declarat, că programul său în chestia reformelor militare și electorale e la fel cu acel al înaintașului său. În numele partidului justhist a vorbit *Samuel Bakony*, care a arătat că partidul acesta e dispus să contribuie numai la îmbunătățirea stărilor din țară. Nu înțelege de ce absolutismul introdus de fostul guvern în Croația, e menținut și de actualul guvern. În chestia votului universal, Bakony declară, că e un merit al justiților, că chestia aceasta nu va mai dispărea dela ordinea zilei până ce nu se va rezolva definitiv. Declarațiile de până acum ale ministrului-președinte nu-s îndestulătoare și propune Camerei o rezoluțiune, ca guvernul să fie invitat să vie el cât de curând cu un proiect de reformă electorală, pe baza votului universal, egal secret și după comune. Au mai vorbit Luni contele *Aladár Zichy* în numele poporalilor, iar Marți, *Teodor Mihali* în numele partidului naționaliștilor, *Szabo* în numele micilor economi, *Lo-vassy* în numele justiților.

Unele ziare cred a ști, că între guvernul Lukács și partidul justhist se va face o înțelegere, și că până la mijlocul lui Maiu, reforma militară va fi votată, apoi se va veni cu reforma electorală. De nu, se va disolva Camera deputaților.

Amânarea ședințelor Camerei.

În ședința de Mercuri au luat cuvântul în chestia programului guvernamental, depu-

copii făcură ce făcură, găsind mijlocul de a slui și ei la ceva, spre marea lor bucurie. Nici vorbă, că n'vremea mâncării, bunăînțelegere nu fu turburată de nici o pretenție pornită fie din mai marele sau din mai micul merit, al vre-unuia.

Vișlașii, cari își dăduseră atâta osteneală, nici n'au gândit ca să reclame ceva pentru ei, ce va fi fost în dauna celor-ce nu visliseră deloc. Femeile frumoase poate au atras privirile mai mult. Inșă s'ar fi părut cu desăvârșire ciudat, respingător chiar, ca vre-una din ele să ceară pentru frumusețelor, cele mai bune vinuri și cele mai delicate mâncări. Se făcură apoi pregătiri și planuri, ca seara să fie petrecută bine. Pentru asta fiecare făcu ce putu. Unul cânta din gură, un altu din ghitară, altul recita niște versuri încântătoare, care vru el. Nimeni nu fu silit să facă ce nu era în stare, și fiecare primi feliicitări călduroase, cu toate că nimeni nu contribuia la petrecerea nici într'acelaș grad nici într'același chip. În sfârșit ne întoarserăm încântați de a fi petrecut împreună niște clipe atât de dulci și ne-am înțeles să ne mai întâlnim cât mai curând.

Când fu să ne despărțim, luai pe prietinel meu din ajun, de o parte și îi zisei: Ei,

frate, cum ți-se pare? Ai văzut astăzi puse în aplicare teoriile, ideile mele de ieri. De ce am fost oare atât de fericit și am rămas atât de uniți. Pentru-că am aplicat din instinct formula: *Dela fiecare după puteri și fiecărui după nevoi...* Prietenul îmi răspunse cam încurcat: „Bine, dar asta n'a fost decât o afacere de plăcere“.

— Ce are a face, spusei. Chestia-i tocmai de a *preface munca în plăcere*. Și-ai putut să observi, ce farmec a adus ostenelelor noastre lipsa ori-cărei constrângeri și libertatea de a face fiecare ce a putut face...

— Acesta-i un caz rar, excepțional...

— N'are a face. Dacă regula e departe de a valora cât excepție, de ce n'am căuta să facem regulă din excepție? O, prostie omenească!

Prietenul meu, englezul, nu răspunse. Dânsul îmi strânsese mâna și se depărtă gânditor.

Frica popii.

— Cu soțaliștii ăștia trebuie ceva de făcut! — zise popa Saftu din Brașov într'o zi, că de nu, ne organizează și pe noi popii, iar la urma urmii trebuie să abonăm și noi foaia lor „*Adevărul*“.

tații Bikady, Kelemen și Juliu Kovács. Apoi au luat din nou cuvântul ministru-președinte Lukács, care a răspuns tuturor vorbitorilor. D-sa *nădăjduiește*, că cu privire la reforma electorală, va găsi o basă, care n' scurt timp va aduce pace în parlament. Desbaterea s'a închis apoi.

Președintele Camerei, a propus, ca să se amâne ședințele Camerei pe timp nehotărât dat fiind situația politică. Propunerea a fost primită. În timpul acestei pauze parlamentare, ministrul-președinte voește să trateze cu partidele opoziționale pentru ajungerea la o înțelegere.

Sărbătorirea zilei de 1 Maiu.

În Ungaria, ca și în întreaga lume 1 Maiu, sărbătoarea proletariatului a decurs în mod demn și însuflețit.

În ori-ce colț al țării noastre, unde există muncitori conștienți, 1 Maiu a fost o zi de repaos, de înălțare sufletească. Valuri de oameni s'au revărsat pe străzile principale ale orașelor și sub cutele drapelurilor roșii, în cântecele revoluționare, au demonstrat pentru desrobirea muncii. Firește că cea mai impunătoare manifestație de stradă, a fost cea din Budapesta, unde adevărurile socialismului pătrund mai lesne în sânul populației muncitoare, iar oștirea social-democrației crește an cu an. A fost un convoiu uriaș, de peste 50,000 de oameni, muncitori de toate breslele, purtând steaguri și table cu inscripții socialiste în frunte cu muzici. Și convoiul acesta a parcurs zeci de străzi și răsuna strigătele: „*Trăiască Votul Universal! Jos magnații și grofii!*“

Iar cântecele avântate măreau și mai mult atmosfera revoluționară. În pădurea orașului, convoiul s'a risipit, iar muncitorii după bresle s'au adunat în grădinile cu verdele proaspăt, unde vorbitorii noștri Bokányi Buchinger, Weltner, dr. Ormos și Vanczak au arătat însemnătatea zilei de întâiu Maiu.

Tovarășii dela secțiunea românească au format un grup aparte și compact și s'a distins prin entuziasmul lor și prin înțonarea de cântece socialiste frumoase.

Și n' provincie, 1 Maiu a fost sărbătorit în mod demn, muncitorii români n'au lipsit dela nici o demonstrație. Așa ni-se comunică din *Arad*, că n' convoiul de 10,000 de demonstranți tovarășii români se aflau în primele rânduri, iar la petrecerea de seară, a luat cuvânt tovarășul *Damian Ștengaru*.

Din *Timișoara* ni-se scrie, că la adunarea ce s'a ținut la 1 Maiu, au vorbit pe lângă tov. în limba germană și maghiară, și tov. *Miklev*, în limba română, arătând cum ziua de 1 Maiu e o zi de afirmare a drepturilor lumii muncitoare, și deci și o demonstrație pentru votul universal.

La *Sibiu* muncitorii români s'au întrunit la sediul secțiunii române a partidului soc. democrat în sala dlui Simtion, de unde cu muzica în frunte au manifestat pe strada lungă până în piața Lemnelor, locul de întâlnire a tuturor muncitorilor. Au avut placade cu litere roșii: „*Trăiască Votul Universal!*“ iar pe tablele numeroase era scris „*Trăiască prima Maiu!*“

În fruntea secțiunii pe o tablă era scris numele secțiunii noastre.

În sala *Hermannsgarten* la orele 9 $\frac{1}{2}$ s'a deschis adunarea, tov. *Wagner* a vorbit în limba germană, tov. *Vasilie Budo* în limba maghiară, iar tov. *I. Crețu* în limba română, cari într'o vorbire entusiastă de un cias a arătat însemnătatea zilei de 1 Maiu.

După adunare a urmat petrecerea cu dans până seara.

Tot ziua de 1 Maiu a fost folosită pentru agitație în folosul presei socialiste. Și atât „*Népszava*“, „*Volksstimme*“ cât și foaia noas-

tră „Adevărul“ se pot bucura, că cu acest prilej s'a urcat numărul abonaților lor cu cât s'a mărit numărul cititorilor la foaia noastră românească nu știm, dar *confrății nostri dela „Népszava“ și „Volksstimme“ ne vestesc, că într'o singură săptămână cu privilegiul lui 1 Maiu, agitația făcută pentru presă a adus 3008 abonenți noi.* În Budapesta s'a făcut 2306 abonenți pentru „Népszava“ și 140 pentru „Volksstimme“, iar în provincie 483 pentru „Népszava“ și 65 pentru „Volksstimme.“

E un succes frumos acesta. Și ce bine ar ar fi dacă muncitorii români ar urma pilda tovarășilor lor permani și maghiari, agitând cu aceeași râvnă pentru răspândirea gazetei românești.

Vorbirea lucrătorului revoltat.

Dacă veți cerceta purtările oamenilor, veți găsi că toți, cari au dobândit bogății mari sau o mare autoritate, nu au ajuns acolo decât prin forță sau violență, și apoi tot ce au răpit prin înșelăciune sau violență, au acoperit în chip cinstit cu falșul titlu de câștig, pentru a ascunde infamia obârșiei. Cei cari din sfială sau dobitocie, nu îndrăznesc să întrebunțeze aceste mijloace, se afundă pe zi ce merge mai mult în supunere și sărăcie, căci servitorii credincioși rămân pururea robi, și cei buni sunt pururea săraci, numai necredincioșii și îndrăzneții știu să sfarme lanțurile și hoții și înșelătorii știu să scape de sărăcie. Dumnezeu și natura au pus bogăția la îndemâna tuturor oamenilor. Dar ea e mai crând partea răpirei decât a industriei, a unei meserii infame decât a unei munci cinstite: iată de ce se mânăncă oamenii între ei, și de ce soarta celui slab să înrăutățește pe fiecare zi. Să ne folosim dar de putere când împrejurarea ne îngăduie. Vom căuta să dobândim o parte atât de mare în cârmuire, ca nu numai să ni-se ierte greșelile trecute, ci să avem puterea de a ne amenința dușmanii cu noi nenorociri. Când nevoia mână pe oameni, îndrăzneala devine prudentă, și în marile întreprinderi sufletele curagioase nu țin socoteală de primejdie: căci pururea ceia ce se începe prin primejdie se sfârșește prin răsplată. Și niciodată nu poți scăpa de primejdie fără primejdie. Când vezi pregătindu-se inchișoriile, torturile, cauzele, o așteptare pacinică este mai de temut decât stăruința de a scăpa de toate astea, în cazul întâiu nenorocirile sunt sigure în al doilea ele sunt indoelnice.

Din „Istoria Florenței“ de Machiavel.

Congresul tovarășilor nemți din Ungaria.

Secțiunea germană a part. soc. dem din Ungaria a ținut în Budapesta, în 8 Apr., o conferință generală la care au luat parte 53 delegați din diferite localități.

Desbaterile au fost de o exemplară seriozitate, și în decurs de cinci ore s'au rezolvit în mod rațional, o mulțime de chestiuni aflate în ordinea de zi.

Darea de seamă, precum și raporturile făcute, au arătat că tovarășii noștri nemți cu o deosebită pricepere, urmează calea adevărată spre desăvârșirea organizației politice și culturale. Relev aci câteva date interesante, pentru noi români.

Spriin material, de la partid primesc tov. nemți în proporție cu membri organizați — anul trecut au primit 20 mii cor. — Presa, afară de două foi din provincie, cari apar una de două ori, și alta de trei ori pe săptămână, mai au una generală, „Volksstimme“ din Budapesta, cu un tiraj mare, care apare de trei ori pe săptămână.

Rezultă de aici că secția germană stă pe o bază puternică, și cu timpul, prin sârguința și priceperea ce arată până acum, va ajunge un factor însemnat în anul socialdemocrației.

Să ne fie îngăduit să atragem atenția tovarășilor de limba germană, asupra unui lucru. — Jos, în Transilvania, unde până acum nici un partid politic nu s'a înrădăcinat în sânul populației amestecate, de români, sași și maghiari ca să-i scoată din nepăsare — unde toate partidele odată ajuns la putere s'au folosit de această populație ca de apă tulbure în care să-și pescuiască voturi și mandate pentru a și forma majoritate în parlament — aci, unde mai mult ca ori unde se ignorează politica și dreptul cetățenesc, în schimb însă se pretuiește rachiul și promisiunile — aci, unde bandiți ca Vitalis, Regula ori Budac, sunt socotiți ca eroi, martiri și sfinți, aci, zic secția germană ar trebui cea dintâi să arunce sămânța conștiinței cetățenești, a conștiinței de clasă.

Un secretariat cercual ar fi aici de mare folos, așezat în Brașov, unde se simte mare necesitate. Susținerea ar fi ușoară, iar ca rezultat se poate prevedea întinderea propagandei la sate, și întărirea organizațiilor din Brașov, Sigișoara, Sibiu, Mediași, etc.

— del.

Partidul național și poporul român.

Nu odată s'a arătat în acest loc politica greșită a partidului național român: o politică boierească, domnească, de căpătuală, și nu una cu adevărat democratică, care să tindă la dezrobirea poporului român, din jugul economic și politic. Și trecutul și prezentul partidului naționalist român abundă de erori și naivități copilărești. Dacă luăm de pildă memoriul ce-a rămas de la conferința națională, ținută la Sibiu în zilele de 12, 13 și 14 Maiu st. n. 1881, aflăm în el nu aprecieri clare asupra situației poporului român, nu preocupări serioase de problemele sociale ale acestui popor, ci numai discursuri chilometrice, tânguiri, scrisori de dragoste și umilire către Tron, scrisori cari de sigur n'au fost citite, ci aruncate în coș, în coșul pus la dispoziție de guvernării maghiari.

Toate guvernele ungurești s'au bucurat foarte mult când au văzut că politicienii români suferă de mania plângerei „la împăratul“ în loc să abzie de aceasta slăbiciune, de aceasta nerozie politică și să caute să organizeze poporul român pe teren economic și politic, să întreprinde o acțiune culturală pentru a se micșure numărul analfabeților români.

Un popor de trei milioane de suflete, care nu are știință de carte, care nu e organizat economiceste cu greu poate fi câștigat la o politică mare, sănătoasă. Și se înțelege că'n numele lui nu se poate face nici-o politică, ori cât inteligența română ar alege ca conducători politici, bărbați cu nasul fin, diplomați. Utopică, goală, fără roade practice a fost politica partidului național român în trecut ca și'n anii din urmă. Ce-au făcut politicienii români în timpul guvernului coaliționist. Nici-o ispravă. Vorbărie goală și ieftină. Frazze mari în parlament, și lacrimi de crocodil în fața poporului.

Ce fac politicienii români sub regimul actual al lui Kluen-Lukács-Tisza? Iarăș nimic. Au fost înfrânți la alegeri. Apoi desbinați și-au irosit vremea într'o ceartă lungă și murdară, și-au demascat intențiunile și potlogăriile, s'au scuipat reciproc, apoi s'au sărutat. Și poporul ce folos a avut? S'a uitat la acești domni, și a înțeles că se ceartă pentru favoruri și onoruri, iar nu pentru idei, pentru lupta de dezrobire.

Gazetele partidului național român, stupide și pline de povești scoase din magazia de vechituri ne contribuie cu nimic la luminarea poporului, ci la orbirea și ademenirea sa.

La aceasta se reduce toată politica naționaliștilor români.

Datoria noastră, de socialiști, e să demascăm pe acești comediați, să mergem la sate, și să spunem tot adevărul poporului muncitor român, arătându-i că mântuirea lui de neazuri, e numai prin unire și organizație, prin adoptarea mijloacelor de luptă a socialdemocrației.

Arad.

I. B.

Consistoriul din Sibiu și fondul „Andronic“.

Nedreptăți strigătoare la cer. Cum se împart stipendiile? Meseriași săraci respinși — cei cu proptele și stare bună, capătă ajutor.

Decedatul Andronic și-a lăsat averea sa de milioane în păstrarea consistoriului greco-oriental din Sibiu, ca din procentele capitalului lăsat să se ajute meseriași români, săraci. Regretatul fondator dânduși seamă, că poporul nostru român e lipsit cu desăvârșire de pătura mijlocie, precum și de muncitori cari să cunoască meseriile, a găsit de bine să acorde sprijinul fiilor de muncitori și țărani săraci, cari nu au puțință să-și întrețină copiii ca să învețe meseriile. Astfel a stabilit prin testament ca să se ajute tinerii cari sunt aplicați la meserii, ca învățăcei, calfă, ca să-și perfecționeze meseria, să se ajute și măestri, ca să poată înainta. Planurile acestui om mare, au fost bune, și de mare folos, pentru clasa noastră de meseriași săraci. Dar răul este că cei puși ca să împartă cu dreptate aceste ajutoare, fac tocmai contrarul, căci ajutorul în majoritatea cazurilor nu-l dau la cine merită ci stipendiile le capătă tocmai aceia cari nu simt lipsa lor.

Dau aici câteva cazuri din cele multe fără număr, destul de vorbitoare. Cred că va face să roșească și pe onorabili domni dela consistor care preocupesc fără rușine dreptatea, cu toate că poartă crucia la piept, ei își bat joc de memoria celui binefăcător care și-a lăsat averea nu ca să se infructe rudenile și acei cari au proptele, ci din potriiva să se ajutore acei într'adevăr săraci, cari simt lipsa unui sprijin.

Dumitru Bărsan învățăcel de croitorie în Sibiu, de loc din Săliște fiul unui țăran bogat, care posedă zeci de mii de oi, prin mijlocirea Dnui Dr. Lupaș, protopop în Săliște fiind nepot, a luat din fondul Andronic în acești 2 ani din urmă suma de 240 coroane ajutor (stipendii), Valeriu Pop, calfă de croitor în Sibiu, de loc din Șomcuta-mare, greco-catolic (nu oriental) care are de tată, un învățător bogat, a căpătat ajutor din fondul Andronic 120 coroane, protecția i-a fost Tordășanu. Iar învățăcelul Ilie Simion din Sibiu, de loc din Molin, a băgat de 3 ori la consistoriul rugare cu atestate în regulă dela primărie și dela preotul satului dovedind că este copil sărac părintii lui având 7 copii mici, totuși pentru a treia-oară l'a respins...

Ioan Coman învățăcel la croitorie în Sibiu, de loc din Șura-mare fără părinți, a trimes rugări cu atestate în regulă, mai mult chiar *primarul comunei*, un sas, a făcut o rugare, ca acest copil orfan să fie ajutat din fondul Andronic pentru a putea să învețe meseria. Dar marii naționaliști români au respins rugarea, preferind să ajute pe Dumitru Bărsan fecior de bogatan. Și cazuri de aceste sunt nenumărate. O anchetă s'ar impune și mitropolitul Mețianu ar face bine să le spună celor din jurul sau să înceteze cu mișelile și să se facă odată dreptate.

Sibiu.

I. Pribeagu.

Adresa secțiunii românești din Budapesta este: Népszinház-utca 9. În fiecare Duminică seara se țin conferințe științifice și producțiuni literare și muzicale. Mercuri seara au loc cursurile seminarului liber. Sunt îndemnați toți tovarășii să ia parte.

